

Recorregut íntim pels bastidors de Sant Joan Despí

Això és TV3

Televisió de Catalunya celebra els deu anys d'emissió. Entre l'argot familiar dels professionals i els viaranys escarpats de la història, EL TEMPS ha elaborat aquest diccionari.

Amor, històries d'. Als llunyans 80, Pep Ros ENG, càmera i ploma de TV3, era a l'URSS filmant per a 30 Minuts. Elena Petrov s'esllanguia darrere el taulell d'una oficina bancària en un important hotel de Moscou. Ella era *la* bella eslava, alta i espigada. Ell necessitava canviar divises i ella el va atendre. Ell la va reconèixer a l'instant. Aquella seria la dona de la seva vida. Havia de conquerir el seu amor. I ho va fer. L'havia d'arrossegar a Barcelona. I també va poder. Es van casar a Moscou, però en els llargs mesos d'espera, en cada viatge periodístic a qualsevol racó del món, el Pep li escrivia cartes d'amor a la llum d'una espelma que il·luminava el retrat de la seva -gran i única- promesa. Ara tenen un fill, el Max, i són feliços. És un retall més de la gran comèdia sentimental de TV3. Una teranyina de parelles estables formades, en onades successives, per treballadors de tots els departaments. La llista s'acosta a l'infinit: Jordi Moixí i Isabel Adell, una de les moltes parelles d'informatius; Jordi Llompart i Sira Vinyoles, o el conductor que es va enamorar de la grafista que treballava al pis de dalt; Jordi Muñoz, un hipocòndric veloc redimit per l'amor d'aquella metgessa canària -Pilar Varela, l'àngel blanc i seductor dels serveis mè-

dics de TV3- que el va salvar d'un malviure atabalador; Isabel Castillo i Albert De Azpiazu, una realitzadora i un operador de càmera; un veterà d'esports, Xavier Molinas amb la reina de Sant Joan Despí, Mari Pau Huguet. Tants noms que no caben en cap diccionari. Casats o ajuntats, aquestes parelles corroboren la frase d'Eduard Cortès, realitzador de *Matraca, no*, casat amb Victòria Pagès, protagonista d'aquell espai i futura Néts del Club Súper 3: "Què has d'anar a buscar al carrer, si ja ho tens tot aquí?"

Antena, drets d'. Etapa heroica de TV3. El fabulós negociador de les millors exclusives esportives de Televisió de Catalunya tenia nom i fama: Jaume Roures. Als primers anys d'aquest canal autòmic, l'actitud obstruccionista i monopolista de RTVE complicava, fins a extrems insostenibles, la feina dels periodistes de TV3, especialment en esports. Dificultats d'accés a camps de futbol, negatives constants a cedir la xarxa pública d'enllaços... L'ofec era constant. Les imatges dels partits del diumenge, al *Gol a gol*, arribaven amb avioneta i es comentaven a pèl mentre totes les transmissions esportives principals quedaven fora de l'abast de TV3. La creació de la FORTA (Federació d'Organismes de Ràdio i Televisió Autònmi-

ques), amb la seva àmplia cobertura territorial, va permetre de convertir aquest organisme en un nou instrument de pressió econòmica. Jaume Roures, que ja havia aconseguit, burlant la prepotència mandrosa de RTVE, els drets de transmissió del torneig de tennis de Wimbledon, va esperar que la Lliga de Futbol Professional (LFP) vengués a DORNA, l'empresa més important de patrocini esportiu, els drets de transmissió de tots els partits de lliga de quatre temporades, fins al juny del 1994, per un preu immodest, 19.100 milions de pessetes. D'aquesta manera, s'obria un mercat lliure en què una empresa privada, al marge de Prado del Rey, venia al millor postor. RTVE va decidir de mantenir-se en una oferta de compra que oscil·lava en els 13.000 milions perquè "no acceptaven preus abusius", mentre Jaume Roures, amb el vist-i-plau de totes les autonòmiques, oferia a DORNA 19.600 milions que van portar la ràpida signatura d'un acord amb la FORTA, en què també havia d'intervenir Canal Plus. Per primer cop, doncs, RTVE es marginava de l'espectacle més important de la temporada esportiva. Juntament amb els acords específics amb Futbol Club Barcelona, aquestes estratègies de mercat, sorprenents i incisives, van convertir els esports de TV3 en un aparador de veritables

Cronologia

Dallas, la primer sèrie estrangera.

1983. 23 d'abril. Col·locació de la primera pedra dels estudis de Sant Joan Despí.

30 de maig. El Parlament de Catalunya aprova la llei de creació de l'ens públic CCRTV.

10 de setembre. Primera emissió en proves.

Àngel Casas show, l'espectacle.

novetats, com els partits de bàsquet de la NBA o les actuals curses de Fórmula-1 al circuit de Montmeló. Jaume Roures, i també Tatxo Benet, cap del departament d'Esports, van normalitzar una àrea cabdal per a una televisió amb voluntat d'impactar l'opinió pública. De fet, Jaume Roures en va aprendre tant, de negociacions, sopars i estratagemes, que avui s'ha convertit en un alt executiu de DORNA.

Arino, Javier Nadal. Director general de telecomunicacions, des del juny del 1985, i president del consell d'administració de l'ens públic Red Espanola de Televisión (Retevisión), des del maig del 1989, just al moment que s'aprova l'estatut d'aquest ens públic, al qual correspon "la gestió i explotació exclusiva de la xarxa pública de telecomunicacions". Des d'aquest doble espai d'influència, Javier Nadal Arino ha teixit una estratègia de la confusió destinada a *neutralitzar* la xarxa alternativa de repetidors de TV3 que diverses organitzacions culturals i socials havien teixit a les Illes i el País Valencià. Aquesta doble estratègia va recórrer, a mitjan anys 80, a la utilització de la força pública per precintat repetidors instal·lats tant amb aportacions populars com en casos particulars. Eugeni Burriel, aleshores governador civil de València, fou l'encarregat d'ordenar a la guàrdia civil el famós escorcoll i clausura d'un reemissor situat a la casa d'un veí de Sueca, Josep Manuel García Messegué. La reacció posterior, cívica i massiva, va anul·lar la via governativa, perquè, malgrat el precintatge dels tres principals repetidors del País Valencià -Mont Bartolo, Carrasqueta i Perenchiza-, aquests van continuar funcionant pel senzill sistema del *pont*, malgrat les elevades multes -més de 30 milions- als infractors. El condomini d'Arino en el camp de les telecomunicacions va obrir una nova via d'estrangulament: la coartada tècnica. El control absolut de Retevisión, en plena

1984. 16 de gener. Iníci de les emissions diàries regulars.

21 de juny. Nomenament de Joan Granados com a director general de la CCRTV.

25 de juny. Nomenament d'Enric Canals com a director en funcions de TV3.

26 de desembre.

Voste jutja, amb J. M. Pujal.

Reial decret de concessió de la gestió del tercer canal de televisió de l'àmbit català a la Generalitat de Catalunya.

Premi Òmnium Cultural als Telenotícies elaborats per l'equip de programes informatius de TV3.

Programes. Cinema

A. Castejón, S. Alsius, I. Bosch i M. Fuguet, en els primers temps.

El segon director de TV3 Enric Canals, va establir força les relacions laborals.

ARXIU

remodelació de l'espectre radioelèctric, deguda a l'aparició de les televisions privades i les noves autonòmiques, va servir per a anul·lar freqüències i canals consolidats de TV3 i forçar costoses reorientacions d'antena a càrrec de la iniciativa popular, des d'ajuntaments a associacions d'amics de TV3. Encara actualment, Arino, que s'ha instal·lat un reemissor de TV3 al seu poble natal, Areny, a la franja de Ponent, per rebre imatges més netes del canal català, continua la seva política d'obstrucció *tapant* a Menorca el canal que servia per a rebre les imatges *alegals* de TV3 amb el raonament *habitual* que la freqüència havia estat cedida a Canal Plus. Només la bona voluntat d'aquesta cadena i les converses d'alt nivell van salvar l'atzucac provocat per aquest jacobi d'Osca, fidel executor de les tesis del seu ministre, Josep Borrell.

BVU. Sigles pertanyents a Broadcasting Video Unit. Nom tècnic de les cintes de vídeo que emmagatzemen les peces prin-

cipals d'informació en format betamax. Algú va creure que BVU era el nom de totes les cintes de vídeo, i des de llavors sempre que algú demana un vídeo de qualsevol tema demana un Beveu.

Calvino, José Maria. Tot allò que deia o feia, ho desfeia l'audiència de TV3 que ell multiplicava sempre vers l'infinit. Fenomen irrepetible.

Canal 33. Quaranta hores d'esport. Més unes quantes injeccions de cultura a la carta. Volàtil i una mica imprecís.

Canal 9. Sense TV3 al País Valencià, Alfonso Guerra no hauria permès un televisió "para que saliesen los juanes". Joan Lerma la va tenir perquè va esbombar l'espectre d'una televisió nacional. Alhora (1989), aquesta insistència va convertir l'Organisme de Ràdio i Televisió Autònoma (FOR-TA) en un organisme realment existent, ja que van afegir-s'hi Tele Madrid, Canal Sur i la perla de Fabregat, Canal 9.

Canals, Enric. En l'engranatge de TV3 Enric Canals va començar de director de programació. A partir de la sobtada sortida d'Alfons Quintà, a mitjan 1984, va passar a ser director, primer en funcions i després definitiu. Tenia temperament, però no s'assemblava a Quintà. Els periodistes, de cop, van respirar alleugerits. Les obsessions monotèmiques de l'etapa Quintà es van acabar: ja no calia odiar, per sistema, els periodistes llicenciats que, fins llavors, eren proscrits de TV3 perquè, segons Quintà, tenien massa vicis adquirits. També es deixà d'acomiarar gent simplement perquè eren massa lleigs o replicaven les directrius de Quintà.

Cèlebres, frases (informatius). Una certa confusió total. / L'explosió d'un aparell de la companyia en l'atemptat de Lockerby, a Escòcia, va fer caure en picat el nombre de passatgers. / La col·lisió múltiple d'ahir, en què van participar vint-i-cinc vehicles. / Tot fa pensar que l'aigua no arribarà al riu. / Carolina de Mònaco

Filiprim, amb J. M. Bachs.

3. Estoc de Pop. Tres i l'astròleg. Joc de Ciència.

1985. Nomenament de Jaume Ferrús com a sots-director de TV3.

30 de novembre. Emissió del primer programa *Vostè Jutja* als estudis de Sant Joan Despí.

Premi Laus del FAD

Gol a gol, va guanyar la guerra del futbol.

al vídeo promocional del programa *Arsenal*.

Programes: *Arsenal*. *Identitats-rastres*. *Oliana Moll a la recerca de l'astàleg de bronze*. *Vostè Jutja*

1986. 1 de març. Inici de les emissions regulars des dels estudis de Sant Joan Despí.

11 de desembre. Sig-

va esbotzar un somriure. / Fuster vivia resclòs a Sueca. / Ella ha fet que, per primer cop, l'himen del seu país sonés als Jocs Olímpics.

Cèlebres, frases (retransmissions). Una jugada que no té menyspreu. / La pilota ha estat a punt de sortir-se'n. / Amb reculos, però la pilota entra. / Ple com el rovell d'un ou. / El Barça ha assaborit tres oportunitats de gol. / L'escuderia Ferrari ha tingut una gran desferra.

Cèlebres, frases (especial Mònica Huguet. Telenotícies 10/6/93). "Un a un, ahir, a favor del Barça". Resposta del presentador d'esports: "Efectivament..."

Cipolín. Targeta d'identificació dels membres de la TVC. El nom ve d'un manlleu a Televisió Espanyola, procedent de la sèrie *Agente Cipol*, on tots els agents duïen la targeta d'identificació a la cintura.

Concurset. Entreteniment que es feia a la mateixa habitació del carrer de Numància on hi havia el plató del Telenotícies. L'espai físic era tan limitat que la càmera no es podia girar. O es veia la finestra o es veia la porta. El realitzador feia el toc de gong i, de tant en tant, entrava gent, despistada, a l'habitació. Un dels periodistes feia de notari simulat i s'encarregava de buscar el poble més insòlit per a donar-li un premi de cinc mil pessetes de la llibreta de la Caixa Catalunya. Després, els feliços habitants del poble perdut convidaven TV3 a dinar, sopar i al que calgués.

Connexió francesa. Un cotxe potent, llogat a un *rent a car*, venia de Perpinyà cada matí a 200/hora amb imatges internacionals cedides per Telediffusion Française (TDF). Ningú no volia portar-lo perquè, amb més de dues multes, et retiraven el carnet. Així neix la delegació de París. Per canalitzar les imatges internacionals.

Dalt, Mònica Huguet una de les presentadores més simpàtiques de la casa. Baix, *La granja*, el primer "culebrón" català.

ARKIU

Montserrat Besses, llavors corresponsal de *l'Avui* i *El Món*, ha esdevingut la corresponsal per excel·lència de TV3.

Cuina. Taula de redacció del Telenotícies. S'anomena així perquè, quan eren al carrer de Numància, Alfons Quintà feia

servir abundosos esmorzars als redactors del Telenotícies migdia. Com que es llevaven molt d'hora, el director de TV3 creia que, a mitjan matí, els havia d'insuflar una bona ració d'energia alimentària. A les sis del vespre, les safates de permil encara corrien per la taula. Les actuals cuïnes de Sant Joan Despí s'han multiplicat en habitacions pròpies: la del director, la del cap d'edició, els conductors...

Discos sol·licitats (o DS). Temes informatius proposats per la direcció de TV3.

Docus. Personal del departament de documentació de TV3.

Dramàtics. *L'escola d'Esplugues*, el desaparegut centre de producció d'audiovi-

suals del Circuit Català de TVE va generar, a final dels 70, una colla de realitzadors que van tenir la sort de tastar-ho tot, des de *L'Hostal de la Glòria* d'en Sagarra fins a les bogeries infantils de *Terra d'esquelles* o els programes especials de la Trinca. Sota el mestratge de Sergi Schaff,

Tres estrelles, amb el Tricicle.

natura d'un conveni de prestació de serveis entre TVE i TV3 incloent la utilització diària de la xarxa d'enllaços.

Premi Ondas al programa *Vostè jutja*. Premi TP a *Filiprim* com a millor programa d'entreteniment. Programes *Botó*

Gent del Barri, una bona sèrie britànica.

van estar-s'hi veterans com Esteve Duran, o Mercè Vilaret, i van iniciar-s'hi joves talents com Manel Orestes Lara, Joan Bas, Manel Obiols o Lluís Maria Güell. Aquest darrer va exercir, des de la seva entrada a TV3, una funció catalitzadora. En l'etapa que Güell assumeix la direcció de programes de TV3, foren captats una majoria d'aquests realitzadors, molts dels quals han mantingut la continença anglosaxona i la preferència per les comèdies de situació –*De Professió API, Tot un senyor*– afegint, any rere anys, nous ingredients al còctel dramàtic: *Mecanoscrit del segon origen*, *La Cubana* i *El Tricicle* i l'aparició engegadora, sobretot inesperada, de *La Granja* com a model de tele-sèrie dramàtica arranjada al gust català. La incorporació de Josep Maria Benet i Jornet en l'elaboració d'un nou *culebrón* reforça aquesta línia de continuïtat històrica entre Esplugues i Sant Joan Despí.

Enginyers. Al voltant de Jaume Ferrús, l'actual director de TVC, s'ha format un grup compacte, procedent de diverses branques de l'enginyeria universitària: Pere Vila, director tècnic; Joaquim Amat, director de producció; Joan Serra, responsable dels sistemes d'informació; Xavier Peiró, responsable de la xarxa; i molts altres noms: Jacint Olivé, Joan Royo, Antoni Picola, Amadeu Gassó... Són tècnics preparats "que saben portar una empresa i han descobert a temps que aquí no es fabriquen cargols sinó informació". Encara que sembli impossible.

Jaume Ferrús, el director actual de TV3. D. UMBERT

Esports. "Existeixen perquè existeix el Barça". Dita popular.

Estètica. La dispersió d'orígens i l'encaix en un sol projecte van establir, en cada un dels perio-

distes de TV3, paràmetres semblants a l'hora de concebre l'entourage de la casa. Als primers programes pilot, un petit equip de grafistes, Rosa Mundet, Toni Pelegrí i Neus Grabulosa, va embadalir els periodistes amb pictogrames i caràctules. Tots s'ho van creure i molts ho van vestir. Dels pantalons acampats i l'americana de vellut als conjunts de Toni Miró. Ulleres de sol incloses. Vestien TV3.

Exhauriment. El lliurament havia de ser la norma de cada dia. Així eren els primers temps. No importava res més que la feina. Entusiasta i ben feta. Fins que molts van decidir que no podien treballar setze hores, o les que fos, tota la vida. En el periple vital de la generació del carrer de Numància, consta el redescobrimient de la vida privada. De la vida posposada al servei del tercer canal. El pas a la nova seu de Sant Joan Despí serví per a establir el rime frenètic de TV3. Alguns parlen de burocratització. Altres de normalització.

Ferrús, Jaume. De petit, havia anat a les Escoles Virtèlia, un planter de catalans amb currículum, disposats i preparats a fer país. Perquè tenia experiència d'empresa, havia de ser l'encarregat d'elaborar un estudi previ sobre el nou canal del govern de Catalunya que, segons manava l'Estatut d'Autonomia, s'havia de crear com més aviat millor. Hi havia pressa i calia fer-ho bé. La CNN, una cadena nord-americana gairebé desconeguda, que se centrava només en la informació, va servir per a definir alguns dels trets del model que s'empescaria TV3. Ferrús va conèixer Ted Turner i no li va desagradar. En canvi, en els seus contactes inicials amb responsables de TVE ja va saber que Prado del Rei no estava disposat a permetre la desclosa civilitzada de les televisions autonòmiques. Des del principi, Jaume Ferrús va treballar a les trinxeres de TV3. Des de la direcció tècnica, la sots-direcció i, finalment, la direcció de Televisió de Catalunya, Jaume Ferrús ha viscut la història d'un projecte al cor mateix de la màquina. Filferros i reservat, aquest senyor de Barcelona gestiona la factoria-hivernacle de Sant Joan Despí amb la distància precisa de l'enginyer que, havent-s'ho estudiat atentament, va ficar-se en un cau de boigs i va arribar a fer-se'l seu. Ha demostrat tenir prou mà esquerra

Audiència acumulada (%)

Any	Canal	
	TV3	C 33
1985	42.0	
1986	39.3	
1987	43.5	
1988	43.6	
1989	41.8	3.5
1990	38.8	4.8
1991	49.6	24.5
1992	51.6	31.7
1993*	63.0	48.8

* 1er. trimestre

Fluix. Filiprim. Les claus de vidre.

1987. 10 de setembre. Acord entre la Lliga de Futbol Professional i TVC, ETB, TVG i TVE per a la retransmissió dels partits de futbol.

24 de novembre. Es fa públic l'acord TV3-CNN per emetre re-

Magnum.

portatges de TV3 al *World Report* i a la inversa.

Premi Ciutat de Barcelona al programa 30 minuts. Premi Laus Design Computer per a *Blanc i negre*, equip TV3-Animàtica.

Programes. *Bona Cuina. Curar-se en sa-*

Tres pics i repicó, amb Antoni Bassas.

per a defensar, alhora, els criteris dels professionals i les directrius dels polítics

Findus. Congelat d'imatge. Arcaisme dels primers temps de TV3. En vies de desaparició.

Freda, línia. *Estoc de Pop* i *Arsenal*. O *Arsenal Atlas*. Els experiments dels 80 es troben comprimits aquí. Cada fantasia de Manuel Huerga cercava un joc de sofisticació, complicitat i avantguarda. La clientela havia de ser elitista. Exigent fins al paroxisme. Eren emblemes del trasbals post-modern. Quan la paraula encara tenia sentit. Els plans de Huerga i els guions de Jordi Beltran no es recorden. S'enyoren. Elena Posa és, avui dia, funcionària municipal i Manuel Huerga triomfa amb *Les variacions Gould*.

Granados, Joan. Director general de la Corporació Catalana de Radio i Televisió. El juny de 1984 prenia possessió del càrrec, després dels fugaços mandats de Pere Cuixart i Josep Caminal. Joan Granados es convertia en la representació màxima d'aquest conglomerat audiovisual dependent del govern català. Al llarg del temps, el president de la CCRTV ha sabut adequar-se al seu paper presidencial permement, de bon principi, un ampli marge d'autonomia als responsables de TVC. Ha cavalcat sobre les grans línies d'expansió de TV3, però no s'ha embolicat en les batesses internes. Entre els professionals de la casa, corre una sentència precisa: "Granados és l'escut de TV3". Com aquell qui diu, ja fa gairebé deu anys.

Influències. Llenguatge nord-americà. I un vell lema: Cap idea pre-establerta. Professors americans i ENG francesos. Aquesta va ser la barreja doctrinal que va buscar Quintà, una coctelera basada en la polivalència. Tots havien de saber fer de tot. Tenien un exemple nefast: RTVE. El

Manuel Huerga, en un descans de la gravació *Arsenal Atlas*. JORDI MOREIRA

Joan Granados és, des dels inicis, l'home de la CCRTV. JORDI MOREIRA

realitzador de TVE que no podia tocar un sol botó i que funcionava amb dos xofers, un càmera, un ajudant de càmera, un ajudant de realitzador i un productor. TV3 trencava el vell model i hi afegia noies portant una càmera de nou quilos. Era el nou model, però va caldre suar-ho. Els professors nord-americans que van fer classes a Numància, venien un sol patró.

A raig: informació agressiva, presentador estrella –"TN vespre amb..."–, imatge per damunt de tot. Els responsables d'informàtics –Josep Maria Ràfols i Salvador Alsius– van decidir que no podien obrir sempre amb un accident ple de sang i fetge, perquè tampoc no n'hi havia cada dia i el públic no hi estava acostumat. Els criteris topaven. La imatge, llavors, no valia tant. No tant com per a sacrificar-li-ho absolutament tot. El nou model s'havia d'inspirar en la mentalitat i en la cultura pròpia de Catalunya. La dels pencaires de TV3. Els francesos hi posaven la cultura de les ENG i els americans hi deixaven la petjada dels qui no tenen manies. A trompades, certament, però les coses van funcionar.

Institucions. TV3 fa tractes amb el país real i les institucions que el representen. Són poques i molt sòlides. Caixa de Pensions, Reial Automòbil Club de Catalunya i Futbol Club Barcelona. TV3 juga en favor del seu públic natural. És una línia que no s'ha transgredit mai. Els partits del Barça, els transmet TV3 i els patrocina La Caixa. L'espai *El Trànsit* compta amb el

Com a casa, amb Mari Pau Huguet.

lut: sexualitat. Oh Bongònia.

1988. 4 de juliol. Mort del meteoròleg Antoni Castejón.

10 de setembre. Inici de les emissions de prova de Canal 33.

Premi del Festival de Montreux a la millor sèrie: *Tres estrelles*. Premi Ondas 88 al

Veïns, sèrie australiana.

programa 30 minuts pel reportatge *El raval, l'últim esglaó*.

Programes. De professió API. *Tres pics i repicó*.

1989. Febrer. TV3 obre delegacions a Tarragona, Girona i Lleida.

5 d'abril. Constitució a Bilbao de la Fe-

Miki Moto, el nen prodigi de Catalunya Ràdio, s'ha fet gran a TV3.

ARKIU

suport del RACC. "Un de cada tres televidents és soci del Barça, dos de cada tres tenen llibreta a La Caixa i tres de cada tres tenen cotxe. O no?"

Institucions pròpies. Club Súper 3. Més de 200.000 socis. 25.000 cartes mensuals. 16.000 felicitacions d'aniversari al mes. Un *share* del 50 % de mitjana. L'ham infantil més desmesurat de la recent història televisiva.

Llengua. "Ha fet més TV3 per la llengua que Pompeu Fabra en tota sa vida". Apòcrif.

Look. Sempre en la retina el *look* de Maria Gorgues.

Malnoms. Gairebé tots són impronunciables. Excepte algun. Hitchcock, per exemple. El pseudònim d'August Puncernau, redactor d'informatius i veterà de la casa. Sempre que hi havia un Avanç Informatiu, se situava darrere el presentador per a poder sortir en pantalla. Li agradava tant, que es va guanyar l'apel·latiu.

Marro. Sexe i mentides entre cintes de vídeo. Mitologia pròpia dels temps heroics del carrer de Numància. Carles Bosch és l'últim supervivent d'aquella estirp de primers espases. Encara solter.

Missatges. A la primera línia de les terminals de la redacció d'informatius hi ha un espai per a col·locar-hi missatges que hom pot enviar, sabent-ne el codi d'accés, a la resta de terminals. Durant anys, tot hom va servir-se'n per exportar efluvis emotius, rimes escandaloses o simplement bromes. En franca davallada.

Monga, línia. "Tu ets mingo, o què?" El registre col·loquial. Planeta Mongo, la pàtria mítica de Flash Gordon. El registre literari. D'aquests dos artefactes lingüístics sorgeix *Mongònia*, la representació onírica de tot un aparell visual-creatiu-musical-temàtic perfectament real. La franja d'espais juvenils que va iniciar *Fes Flash*, al 1984, i que va continuar *Botofluix*, *Matraca, no!* i *Oh Bongònia*, aquella escudella de videoclips, provocacions i deliris conduïda per Miki Moto que, en principi, ha-

via d'anomenar-se *Oh, Mongònia*, si bé, a fi d'evitar malentesos, va convertir-se en *Bongònia*. Un equip *mongo* -Xesc Barceló, Josep Maria Martorell i Eduard Cortès- cercava l'impacte, el col·latge, la rialla o la indignació. Una filosofia d'enderrocs que va enganxar tants joves com un altre clàssic de TV3, aquest britànic, estil paranoies de Peter Punk: *Els joves*. L'últim destil·lat evolutiu de la línia *mongo* es troba en la família *Cliptoman*, aquests actors manipulats per ordinador que s'organitzen, lliures i al·lucinats, per muntar-s'ho bé en algun racó de *Mongònia*.

Necrològiques. Una penyora inicial: Antoni Castejón, el meteròleg estrella mor d'un atac de cor abans dels quaranta. L'home que, a trompades, va convertir-se en *el maregassa* i va introduir-nos en els misteris del Meteosat. Una mort gravada en la memòria visual dels espectadors de TV3. Desfetes que couen ben endins. Com aquell accident de cotxe: Lluís Diumaró, Josep Ylla-Català i Joan Fornell matant-se en una carretera absurda d'una Alemanya finalment inexistent. Morien en acte de servei i en record seu s'establí el Premi Actual. Però el regueró ha estat més llarg. Temible. El realitzador Albert Estival, que havia fet el *Curar-se en salut*, l'Anna Domènech, secretària de direcció, l'Albert Viladot, periodista de la primera fornada i després director de l'*Avui*... "Molt bèstia. No et pots creure que veuràs morir tan d'hora companys de la teva edat". Frases ("S'han mort els millors, els més estimats") replicadades pels amics: "No és que fossin els millors, tots érem companys i, de veritat, feiem pinya".

Numància. Quan entraves a la primera seu de TV3, un edifici de vidres fumats i ondulacions sinuoses del carrer de Numància, hi veies un despatx amb una llarga vidriera on Alfons Quintà gratava

Dicciopinta, un nou concurs de J. M. Bachs.

deració d'Organismes Públics de Radiotelevisió Autònoms (FOR-TA).

23 de juny. Nomenament de Jaume Ferrús com a nou director de TV3.

Premi Millor locutor TV3 1988 de l'Associació de Professionals Espanyols de la Infor-

30 minuts, cada diumenge.

mació de la Ràdio i Televisió a Jaume Pasteller. Millor programa divulgatiu cultural del diari Avui a Mediterrània.

Programes. Com a casa. La vida en un xip. Matraca, no! Tres estrelles.

1990. 19 de juny. Moren a la RDA els

L'únic passadís és el Bulevard interior del Centre d'Informatius. RAFA GIL

els vidres completament exasperat. Aquesta era la primera impressió d'un microcosmos excepcional. Dins, en escassos metres quadrats, hi convivien, exaltades, frenètiques i inconscients, desenes de persones que construïen la façana –necessàriament impecable– de la televisió catalana. Hi entraven de bon matí i en sortien ben entrada la nit. Dinaven i sopaven junts. Vivien junts. Són una generació salvada d'un mercat periodístic en crisi perpètua que es trobava, aquell mediocre 1983, al capdavant d'un instrument idoni per a projectar les fantasies que mai no havien gosat imaginar. El primer sou regular i el primer objectiu a la vida. Una vida que es va anar teixint a base de converses de sobretaula: els primers marros, els primers enamoraments, el casaments, les hipotèques, els permisos de maternitat...

Núvols. Càrrecs de confiança.

Núvols, estar als. Ser càrrec de confiança.

Passadissos. Terminologia no usual. A

TV3, es desconeix la figura dels condemnats a vagarejar sense feina. Tothom treballa. El càstig és la feina. L'únic passadís conegut és el Bulevard interior del CI (Centre d'Informatius) on tothom es passeja alguna hora del dia

Pont aeri. A la cua del pont aeri, demanaven a la gent que portessin cintes a Barcelona "on l'esperarà un senyor amb el cartell de TV3". Àmplia col·laboració ciutadana. En la lleva dels dies heroics, hi havia dies bèsties. Un periodista de la casa era detingut a l'aeroport de Frankfurt per haver-se colat i donat una cinta a un passatger. Després, la por dels atemptats i del tràfic de drogues o les reticències de les

Puyalisme. Substància orgànica de TV3. Dins i fora, al marge i ben amunt. Treballant des d'una productora (DCO) però amb la infraestructura de TV3, controlant el producte des del seu despatx al centre de Barcelona. Joaquim Maria Puyal ha situat els nivells d'audiència de TV3 al capdavant del rànquing somiat cada cop que, finalment, decideix, amb barba o sense, només amb els seus ulls, que sí, que aquesta temporada –i ara vol fer entrevistes– torna a TV3 per estirar-la de nou.

Quintà, Alfons. El flamant director del tercer canal de televisió, definia, en una conferència a l'Ateneu Barcelonès, el de-

Alfons Quintà primer director de TV3, volia evitar, de totes totes, el folklorisme. D.LUMBERT

autoritats portuàries, van refredar l'ambient. La gent es comprometia a prendre les cintes de vídeo però, al cap d'una estona, la llançaven a la paperera. El personal de l'aeroport les tornava a TV3 i anar fent.

Productores. Gestmusic i DCO. La Trinca i Puyal. Les grans i gairebé les úniques.

sembre del 1982, allò que havia de ser una televisió catalana: nacional, institucional, alternativa, competitiva i de nivell europeu perquè, abans de res, calia evitar el tòpic del folklorisme. Mai, remarcava Quintà, no podem ser el complement de TVE. Així, per exemple, caldria disposar de xarxa pròpia per a arribar al 100% de la població catalana. Xarxa, personal,

Els Grau, amb La Cubana.

components del programa *Actual*, Lluís Diumaró, Josep Ylla i Joan Fornell.

Premi Ortega y Gasset de periodisme a *Impressions d'una dècada*, programa informatiu especial relatiu a la dècada dels vuitanta.

Programes *Betes i*

Jordi Culé, el simpàtic ninot de l'Óscar.

Les instal·lacions de TVC són de gran bellesa arquitectònica. RAFA GIL

mitjans i ambició Aquest era l'ideari d'aquell massís hiperactiu que, de jove, havia pelegrinat a Saint-Martin-le-Beau, tot practicant el nacionalisme crític, que, de més gran, havia dirigit la verinosa coresponsalia d'*El País* a Barcelona i que, de cop, passava a encapçalar el projecte clau del govern català. Alfons Quintà assumia, gairebé en solitari, una televisió que necessitava empena obsessiva i voluntat homèrica. Ell en tenia. Dugué el projecte a bon port i després l'hagué d'abandonar: Quintà era un huracà desfermat. Allò que ell va encarrilar, altres ho van establir. El reconeixement, a fi de comptes, ha estat unànime: TV3 ha funcionat perquè, al seu temps, Quintà va ficar-hi la banya.

Sant Joan Despí. La factoria-hivernacle, blanca i transparent, construïda per l'arquitecte Ramon Pedrerol, establia una rasa infranquejable entre dos blocs fins llavors desprovistos d'història diferenciada. Els artistes (o Centre de Producció d'Audiovisuals) i els periodistes (o Centre d'Informatius). EL CPA i el CI cons-

titueixen mòduls separats que s'ignoren, però que es respecten. Comparteixen, en tot cas, un terreny comú als restaurants, intercanviables, d'un complex arquitectònic sense límits. Impecable i imponent. Així ho expliquen les veus anònimes: "A Espanya les televisions s'estructuren com ministeris. A Catalunya, com conselleries. Aquí almenys s'amortitza alguna cosa".

Seixanta-nou. Número que s'adjudica a la informació d'última hora que arriba a mitjan TN. Cal córrer per encabir-hi el text o les imatges. En sentit literal.

Telenotícies, primer. "Bona nit, demà

ament de la cúpula militar i declaracions de Narcís Serra parlant en català (normalitat democràtica), informació sobre el rei (especialització monàrquica), un assassinat al Vallès (exclusiva efectista), la visita de Pujol a Cervera i Tàrraga (acció de govern). Els anys hi han fet retocs. Canvis de decorat, novetats al vestuari i nous complements gràfics a la informació, com els pictogrames. La trama del Telenotícies, matí, migdia, vespre o nit, quedava definit aquell gener del 1984. L'èxit sostingut dels informatius diaris continua sent, a hores d'ara, la veritable marca de la casa.

Temps, bons vells. Fins al 1992, no s'a-

Personal i pressupost de Televisió de Catalunya, SA

Any	Personal			Pressupost		
	Fix	Temporal	Total	P. ordinari	Subvenció	Inversions
1983			223	1.635.588	500.455	4.246.000
1984			548	5.268.529	3.664.915	1.492.000
1985			626	6.632.705	2.841.265	3.273.686
1986	734	216	950	7.148.721	2.224.989	-
1987	753	276	1.029	8.100.000	2.750.000	316.000
1988	790	346	1.136	9.066.386	3.000.000	130.845
1989	892	333	1.225	11.700.000	-	524.000
1990	902	340	1.242	19.068.000	4.443.000	1.125.000
1991	983	377	1.360	21.640.000	3.660.000	1.920.000
1992	1.022	346	1.368	22.703.000	4.866.000	961.000
1993	1.034	323	1.357	23.201.180	6.060.000	717.000

comença a Estocolm la conferència de desarmament d'Europa". Les primeres paraules de Maria Gorgues, el 16 de gener del 1984, al Telenotícies Vespre, eren aquestes. El primer informatiu diari regular que va articular, en cada notícia, un programa ideològic. Dues notícies internacionals (professió europeista), nome-

caba el procés de recepció de les televisions privades i no es produeix una penetració seriosa en el camp dels informatius, llavors comença la depressió. Numància era una generació fàcil. Només havien de lluitar contra un monstre anèmic i malcarat que es deia RTVE. Ells eren TV3 i eren, com tothom sabia, els bons de la

Quan es fa fosc.

Films. Èxit. Dicciopinta.

1991. 11 de febrer. Naixement del Club Súper 3.

27 de febrer. TV3, primera televisió de l'estat que informa des de la capital de Kuwait un cop alliberada.

Programes. *Amor a primera vista. El joc*

Quico, amb Ferran Rané.

del segle. Els Grau.

1992. 3 de febrer. Subtitulació del Telenotícies Vespre a través del Teleservei.

27 de juny. Inauguració de la torre de telecomunicacions de Collserola de la qual TV3 és accionista.

2 de juliol. Signatura del conveni amb TVE

Els reporters de 30 minuts han consolidat el prestigi informatiu de TV3.

ARXIU

pel·lícula. Els reconeixien, els felicitaven, els animaven. Aquesta etapa es va acabar des que Pilar Miró va decidir d'acceptar la realitat. TV3 ja no es podia anorrear. Però tampoc no hi hauria impactes d'audiència superiors al 50 %. I apareix un discurs comú: s'haurà de saber vendre millor l'oferta pròpia. Específica. Els avantatges hi són. Ara, almenys, a Sant Joan Despí "molts ja sabem que som bons professionals"

Trenta minuts. Com diu la veu del poble: "El món a l'abast de tots els catalans". Premis, prestigi i imatge. Havien començat dient que seria un *Informe semanal*, però més curt. Han acabat creant un estil: *30 Minuts*.

Trenta Minuts (pornografia). 1986. *Barcelona: Sexe ligh, sexe fort*, va ser un dels reportatges més explosius de *30 Minuts*. Tot plegat, una idea ociosa de Carles Bosch que, mirant-se les pàgines de relax d'*El Periódico*, va pensar que valia la pena de resseguir els fils del ne-

goci del sexe. Els actes de sadomasoquisme, reflectits en un conjunt que descrivia les misèries d'un mercat ocult, van colpir molts espectadors, tot i canviar l'hora d'emissió a mitjanit. El programa va agradar molt, però cap televisió europea no va comprar-lo. Les imatges eren excessivament crues, argumentaven.

UER. El vet etern. Els intents de resolució, més o menys pacífics, dels llargs contenciosos entre RTVE -o Retevisión- continuen sent inútils en un sol aspecte: l'ingrés a la Unió Europea de Radiodifusió. El govern espanyol considera que aquest organisme només pertany a les "televisions nacionals" i hi ha vetat reiteradament l'accés de TV3. Tot i que, a hores d'ara, els serveis de la UER es poden suplir mitjançant altres organismes, l'estat espanyol vol ralentir, al màxim, la definitiva institucionalització, fora de les fronteres regionals, de la Televisió de Catalunya.

Unitat. La sortida d'Enric Calpena, la

primera cara coneguda que va abandonar el vaixell de la TVC, va portar dos estats d'ànim: "Ai, ai, ai, això no pot ser bo", i "¿què farà a la vida?" En l'actualitat ja no queden tabús. Molts se n'han anat i molts han tornat. Hi ha un món fora de l'hivernacle, però, a dins, s'hi està de conya. A banda TVE, hi ha tota la resta. I les productores. L'èpica encara aguantava: "Treballar a TV3 fa una certa il·lusió, però ara hi ha realment mercat de treball". Només que aquest mercat es troba, gairebé en solitari, a Madrid i no tothom té ganes de perdre-s'hi. Alguns van fer-ho. Més de trenta professionals de la casa van construir els serveis informatius d'Antena 3 i de Canal Plus. Se n'anaven a colles estirant els fils de l'amistat. De cop, els herois de Numància s'havien fet grans. No eren immunes. Eren humans. Josep Maria Bachs n'és l'últim exemple. Se n'ha anat fa ben pocs mesos. Els companys de la vella guàrdia no poden creure que se n'hagi anat sense bitllet de tornada.

Oriol Malló

Tres senyores i un senyor, l'últim èxit.

per a la creació del Canal Olímpic.

Premi a l'audàcia atorgat per Ajolanco al reportatge *Operació Nikolai*.

Programes *Quico, Teresina, SA. Cliptomán*.

1993: *Persones humanes*

1994. *Ciudadans?*

Cliptomán, l'experimentació.